

”חבר פעיל בקהילה האנטי-סובייטית חסידי ברצלוב”

ברסלובסקי חסידים 1938

המסמכים

בהשפכים

ВІСНУК РАДА НАРОДІВ

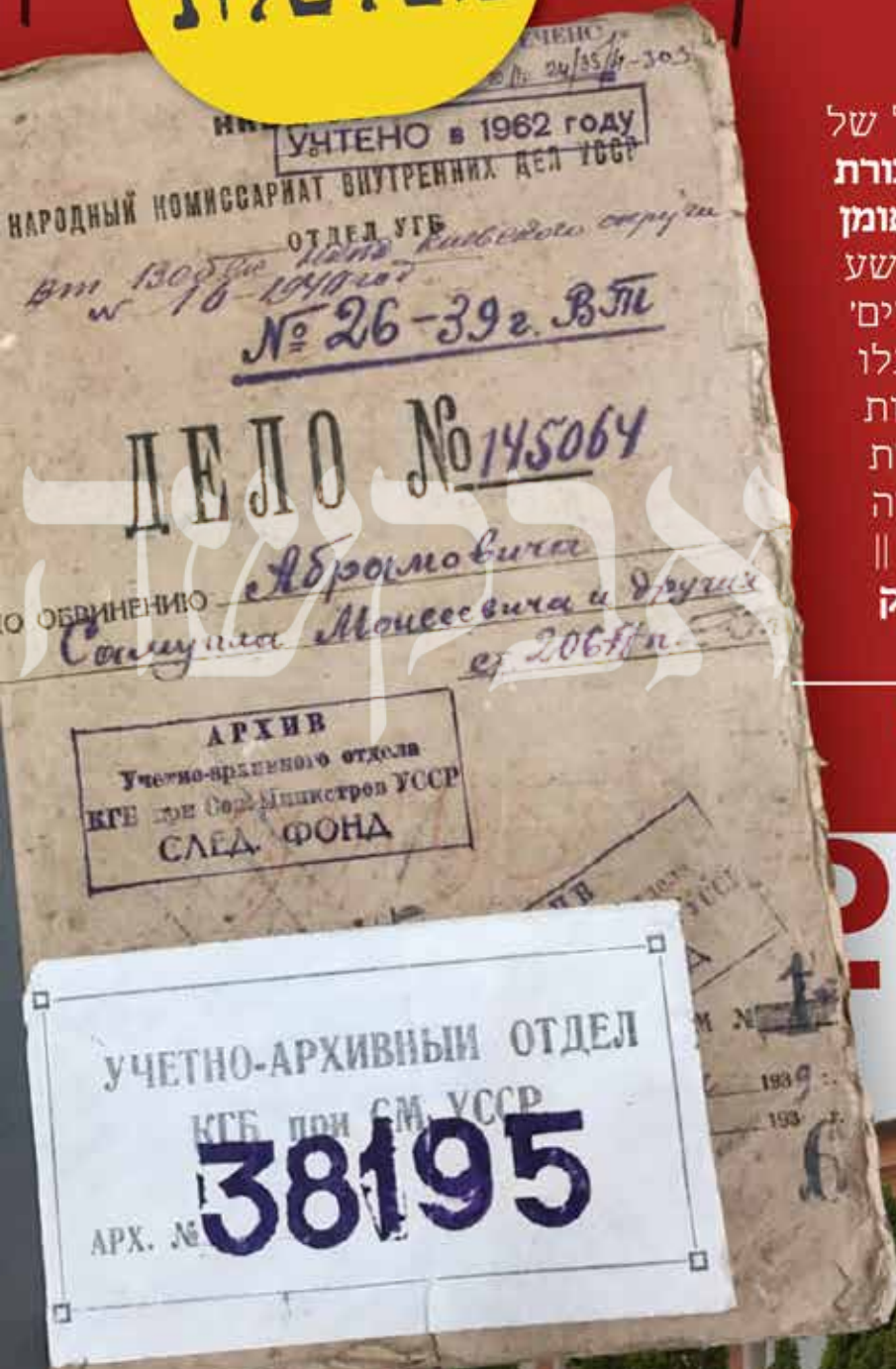

פרק מתוך הספר
”שלהבת בכפור”
פרקי מסירות נפש
על חסידי ברסלב
ברוסיה הקומוניסטית,
המצפה לראות
אור בעזהי”ת

...направлену на дискре...
...до виїзду в Па...
...за їх вихо...
...ів за кордоном,
...ості про СРСР).
...Нутівна, діти: Бл...
...). Мати Сафїр Су...
...від 13 квітня 1938 року
...від 13 квітня 1938 року

נטל חלק פעיל בפעילות אנטי-מהפכנית"

חשיפה
מטלטלת

אחרי למעלה מ-80 שנות ערפל של אי וודאות באשר לגורלה של **חבורת הקודש של עשרות מאנ"ש באומן** שנעלמו על ידי מלכות הרשע הקומוניסטית בתקופת ה'טיהורים' **בשנת תרצ"ז**, מסמכים שהתגלו באחד הארכיונים של ברית-המועצות לשעבר, שופכים אור על פרשיית היעלמותם, ולראשונה ניתן יהיה לציין את יום הסתלקותם למרומים || **זכור את אשר עשה לך עמלק**

דוד דגן

פאנורמה

אמרו לנו ונכחידם. כלא הנקגוד. באומן בו נעצרו אל"ש, מצדו האחורי

מכתבים בשפת סתרים. ר' נתן שטרנהארץ ור' אליהו חיים (ריזן) (אוסף ברנר)

דתי, הם חיתנו נערה בת 13 עם נער בן 15 בחופה שנערכה באמצע העיר. כולם רצו להביט במחזה המרגיז - וכלום, איש לא התערב.

"בעקבות דרישות העיתונות, נמסרו אז לבית המשפט כמה ממנהיגי אותה כנופיה דתית, והם נשפטו.

"העובדה הזו היתה כבר אז סימן לסכנה שבפעילותם של אותם קלריקלים (=כינוי לאנשים המאמינים כי הדת צריכה לנהל את חיי המדינה) באומן ועל אודות הפעילות האנטי-דתית הקלוקלת שנעשתית שם. אבל לא נעשה סוף לכל ההתנהגות הזו, ואותם קלריקלים החלו עוד יותר להרעיש..."

מסתובבים בפיאותיהם הארוכות...

"הנה כמה דוגמאות לשיטות האנטי-סובייטיות של אותה קבוצה: במאמץ גדול הצליחו המורים היהודיים להוציא כמה ילדים מידיהם של אותם ברסלבים, אולם קבוצת ילדים נותרה עדיין בטלפיה של אותה כנופיה. לילדים אלה חזות פראית, הם

חת הפרשיות הטראגיות, שנצרכה בדברי ימיה של חסידות ברסלב בדם ובכאב, היא פרשיית מאסרם של עשרות מגדולי החסידים באומן, קדושי עליון, בשנת תרצ"ז, והיעלמותם מבלי להותיר עקבות.

לצד הניסים הרבים שזכו אנ"ש לראות בצל השלטון הקומוניסטי הרודני, נתקיים בהם גם "צִרְפְּתִים כְּצִרְף אֶת הַפֶּסֶף וּבְחַנְתִּים כְּחֹן אֶת הַזָּהָב" (זכריה י"ג, ט)

למעלה משמונים שנה חלפו מאז אותה גזרה איומה שניחתה על כלל אנ"ש כרעם ביום בהיר, והערפל מעל גורלם לא פוזר. שמועות אמרו כי הם נשלחו לסיביר ושם נספו, אך לא נמצאה שום עדות לכך.

במשך שנים לא מעטות לאחר ה'מהפכה' הקומוניסטית שהתחוללה ברוסיה, שהחליפה את שלטון ה'צארים' לדורותיהם - מהפכה שחרטה על דגלה "שוויון זכויות" ו"דאגה לפועלים" ובפועל הכריזה מלחמת חורמה על האמונה והדת - עדיין זכו חסידי ברסלב באומן, באופן בלתי מובן, לשקט יחסי מצד השלטון. ובזמן שברוב המקומות ברחבי ברית המועצות דוכאה גחלת היהדות, באומן הוסיפה שלהבת הקודש לבעור.

בין השנים תרצ"ה-ז, אירעו מעצרים של חסידי ברסלב, אולם בחסדי ה' הם הסתיימו כעבור תקופה די קצרה ביציאת החסידים לחירות.

כל זאת עד לשנת תרצ"ח. אז, בתקופה המכונה כיום "הטיהורים הגדולים", נעצרו כמיליון וחצי בני אדם, וכמחציתם הוצאו להורג. גנרלים רבים בצבא האדום חוסלו, סופרים, אמנים, ומדענים היו קרבנות הטיהורים, לצד אזרחים פשוטים שעלה נגדם חשד קל לפקפק בשלטונו של הרוזן סטאלין ימ"ש.

הסתה קשה בעיתונות

למעצרים הקבוצתי של גדולי החסידים באומן, קדמה הסתה קשה וממושכת בעיתונות הסובייטית (בעיקר זו ה"יהודית"), שהלכה והחריפה בשלהי תרצ"ז ובתחילת תרצ"ח. אותם 'יבסקים' - כינויים של הקומוניסטים היהודים - היפנו את חיצייהם אל חסידי ברסלב בכלל, ובאומן בפרט, משל מהווים הם האיום הגדול ביותר על ברית המועצות.

לקראת אלו תרצ"ז פורסמה בעיתון היהודי-פולני 'היינט' כתבה שכותרתה "ה'אפיקורסים' פארבאנדען" (=איגודי האפיקורסים ברוסיה) אינם מצליחים להתמודד עם חסידי ברסלב, וזה תוכנה (בתרגום מיידיש):

"העיתון 'שטערן' היוצא לאור בקייב מתריע על פעילותם של חסידי ברסלב באומן, בכתבה הנושאת את הכותרת 'הקלריקלים באומן וה'טריקים' האנטי-סובייטיים שלהם', הכתבה כה מאפיינת את ההתרחשויות בקהילות היהודיות ברוסיה, שנביא אותה כאן בדיוק כפי שפורסמה ב'שטערן', בקיצורים מסוימים.

"כבר לפני שנתיים כתב ה'שטערן' עובדה זועקת אודות אלה הנקראים 'חסידי ברסלב' ואיך שה'כנופיה השחורה' הזו גידלה בקניה קבוצה שלמה של פעילים; איך, על מנת להשיג רווח

ואכן לא מבקרים בבית הספר הילדים של הברסלבים - מרדכי זולף, ציליע (-צביה) ברנד, מאניע אך לקע, ארל זסלבסקי ואחרים. הברסלבים פועלים ומסכנים לא רק את ילדיהם, אלא בוגלים גם אצל יתר הנוער

ח"איר את מסירות נפשם הרב אהרן חזן

מהיחידים שחזרו. ר' נתן שטרנאקס

אנא BCP פונדאק

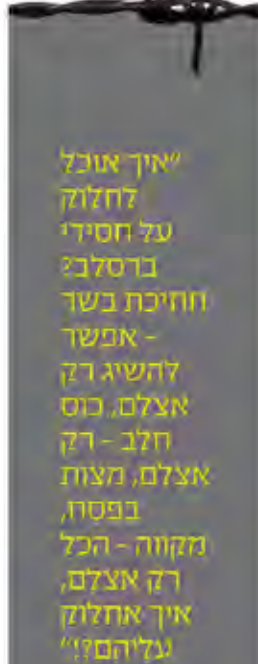
חופשיים גם בשבתות כרצונם. והרי אין זה חידוש שבמפעל הזה בימי הפסח לא הגיעו לעבודה 18 פועלים.

"פעילי המפלגה והארגונים המקצועיים של מפעל התפירה באומן מודים, (שמלבד נאומים בערב החגים, נאומים שאינם מועילים במאום) במפעל ישנם כאלה שגם בשבתות אינם מופיעים לעבודה. אבל עד היום לא ניסו לפעול כלום אצל אותם פועלים. המצב זהה גם במפעל א. נ. בליצקי, בבית החרושת לבירה, ובמפעלים נוספים."

קשרים עם אנטי-מהפכנים מחו"ל...

גם ה'דער עמעס' לא טמן ידו בצלחת, ולאחר הימים נוראים תרנח"צ, תקף את חסידי ברסלב בעלילות שקר:

"...הרי עובדה ידועה היא, שהקלריקאים שלנו מבית, מקיימים קשרים הדוקים עם הקונטר-מהפכנים מחוץ לארץ. בזמן האחרון החלו לבוא לאומן קבוצות של רבנים ו'יהודים טובים', לכאורה כדי לעלות על קברו של הבראסלאבי, אך למעשה הם מתלחשים ומתייעצים עם הקלריקאים המקומיים."

מסתובבים בפיאותיהם הארוכות ועושים תנועות משונות. אפילו אותם ילדים שכן הצליחו למשכם לבתי הספר, מסיתים אותם הוריהם לבקר בבית הכנסת בשבת. לא נדיר למצוא אצלם בין ספרי הלימוד, ספרים דתיים. בשל הלחץ מהוריהם, רבים הם הילדים שאכן מפתחים ללכת לבית הספר, ואכן לא מבקרים בבית הספר הילדים של הברסלבים - מרדכי וולף, ציליע (=צביה) בראד, מאניע אדלקע, אדל זסלבסקי ואחרים. הברסלבים פועלים ומסכנים לא רק את ילדיהם, אלא פועלים גם אצל יתר הנוער.

"ביזמתם שלהם, החלו הפיונירים (=פעילי תנועת הנוער הקומוניסטי) הצעירים, מערכה כנגד הברסלבים, אבל איש אינו מסייע להם. וכי זו עבודה שיכולה להתבצע על ידי הפיונירים לבדם? מקרה כזה אירע: ביום כיפור קם הפיונר לינצקי והלך לקלוז' של הברסלבים כדי לדבר עם הילדים שהיו שם. אבל מיד כאשר הבחינו הברסלבים במפתן הקלוז' בפיונר עם הצעיף האדום, הם התנפלו עליו והכו אותו. גם העובדה הזו הושתקה לחלוטין."

'יהודים טובים' מפולין...

"עד עצם היום הזה באים לברסלבים לחגים הדתיים 'יהודים טובים' [גוטע יידן] מפולין, מאמריקה. הם באים כניכול לקברו של הרבי מברסלב. במה עוסקים אותם יהודים טובים על קברו של הרבי אין איש יודע, רק זאת ידוע, שאחרי שהם שבים לביתם מתהלכים להם כבר במשך שנה שלמה מכתבים מהכא להתם. הברסלבים כותבים שליהודים כאן, בברית המועצות, 'מר וחשוך', ו'היהודים הטובים' מחוץ לארץ מטיישים בכסף וב'קריעת עולמות' בחו"ל."

"הברסלבים משתמשים בכל מיני טריקים אנטי-סובייטיים ערמומיים בפעילותם. לא זממן הקיש אחד, ברסלבי, בדלתו של איזה תושב אומן וביקש נדבה. הוא קיבל נדבה, אבל לא הלך - מסתבר שלא לנדבה הוא התכוון - הוא רוצה לשוחח..."

"ומתנהלת שיחה דתית אודות כמה עוזר אם הולכים על קברו של הרבי. הוא יודע, הוא אומר, שזה שנתן לו כעת נדבה הינו חולה והוא מצפה לביקור רופא, טוב יותר יהיה אם ילך לקברו של הרבי ומיד ייוושע."

"ועל שאלת ההוא: אם קברו של הרבי עוזר כל כך, מדוע הוא מקבץ נדבות? ואם לא - מוטב שילך לעבוד, יהודי כה בריא! התנכס הברסלבר, הכה בדלת ואמר: 'יש לי יותר כסף מכם, למרות שאני עובד!'"

"הברסלבי, הרב וורצוב, לחץ רבות על פלוני עובד המפעל פיזטיגורסקי, שימול את בנו. אחרי הטקס הדתי הזה קיבל הילד הרעלת דם ואחרי כמה ימים מת. הענין נחקר, אולם לבית המשפט לא הובא איש."

"אנו מדברים כאן על מנהלי מפעלים שכאלה, שלא רק שאינם עושים מאומה על מנת לנהל הסברה אנטי-דתית, אלא להיפך, הם מעודדים את הקלריקאים. כך עשה יושב הראש של מפעל 'הסנדלר האדום' 'הסכם' עם אחד שטענהאלץ (=שטרנהארץ) ובנו, שמלבד ימי המנוחה הם

הכתבה נוספת על 'חוסר האונים' של הקומוניסטים מול חסידי ברסלב באומן

לא כופפו את הראש. אומן של מעלה

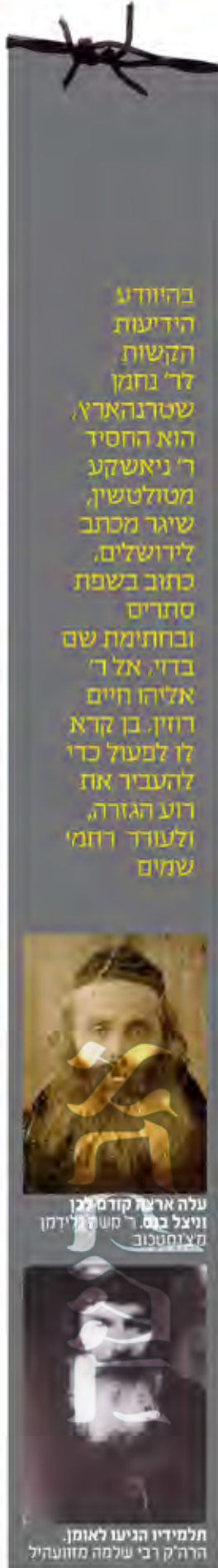
שהם יצרו קשר עם מרגלים שבאו מפולין, תחת מסווה של חסידים הבאים להתפלל על 'הציון'.

"כל הנאסרים הוכו מכות רצח ועונו בעינויים סדיסטיים. אחד הוכה לעיני השני כדי להטיל אימה עליהם, כדי שידוד באשמות שטפלו עליהם. שלושה מהנאסרים מתו בכלא בעיר אומן. נוסף לעינויים סבלו אלה מהרעב שבחרו בו, הם לא רצו להתגאל במאכל הטרף שהוגש להם.

"יתר האסירים כולם נשלחו למחנות סגורים אשר בסיביר הרחוקה, שם מצאו את קברם, קבר קדושים וטהורים, רק שלושה מהם חזרו חיים משם, אחד מאלה השלושה זכה להגיע לארץ ישראל, זהו ר' נחמן שטראקס המפורסם".

קריאתו של ר' ניאשקע

בהיודע הידיעות הקשות לר' נחמן שטרנהארץ, הוא החסיד ר' ניאשקע מטולטשין, שיגר מכתב לירושלים, כתוב בשפת סתרים ובחתימת שם בדוי, אל ר' אליהו חיים רוזין, בן קרא לו לפעול כדי להעביר את רוע הגזרה, ולעורר רחמי שמים.

בהיודע הידיעות הקשות לר' נחמן שטרנהארץ, הוא החסיד ר' ניאשקע מטולטשין, שיגר מכתב לירושלים, כתוב בשפת סתרים ובחתימת שם בדוי, אל ר' אליהו חיים רוזין, בן קרא לו לפעול כדי להעביר את רוע הגזרה, ולעורר רחמי שמים

עלה ארצה קודם לבן זינצל בס. ר' משה מייזמן מצ'אטטוב

תלמידיו הגיעו לאומן. הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל

ההאשמות בקשרים מפוקפקים עם אנטי-מהפכנים מ'חוץ לארץ', בתקופת 'הטיהורים' והחיפושים המתמידים אחרי מרגלים, לא בישרו טובות עבור אנשי שלומנו. ועד מהרה החלה סדרת מעצרים של חסידים.

בכ"ב טבת, נעצר ר' נפתלי דובינסקי, לאחר שהשפיע על אחיינו לא ללכת למפעל בשבת. המעצרים הבאים היו בחודשי שבט ואדר. בחודש ניסן, כבר ישבו בכלא עשרות חסידים.

לדברי ר' נחמן שטראקס, הואשמו החסידים כי הם משתייכים ל'ארגון מחתרתי טרוצקיסטי'. הם היו מקבלים תמיכה כספית מחבריהם מחוץ לרוסיה, כל המחאה נרשמה בג.פ.א, וכעת הוסבר להם כי ידוע לג.פ.א. כי הכסף שנשלח להם מחו"ל מטרתו תמיכה בארגון הטרוריסטי.

כדברי נבואה

את הדברים סיפר ר' נחמן שטראקס בשנת תש"כ לא. א. גרשוני, שהעלה אותם על הכתב:

"זמן לאחר מכן התחילה הג.פ.א. להזמין את החסידים לחקירות והוחל במאסרים ביניהם. חסיד ברסלבי אחד, עסקן פעיל ביניהם, נאסר, בעת החקירה, שהתנהלה תוך עינויים קשים, שאל אותו החוקר גם את השאלה הבאה: 'הרבי מברסלב כותב בספריו הרבה על הכפירה העתידה להתפשט בעולם ועל הנחיצות לעמוד נגדה, להתחזק ולהילחם בה. האם אתה הוא זה שלקחת לעצמך את התפקיד הזה, על ידי מלחמה נגד השלטון הסובייטי?'

"החוקר סיפר לו, כי ידוע לו שבשנת 1933 [=תרצ"ג], שנת הרעב הגדול ברוסיה ובמיוחד באוקראינה, 'נסעת לעיר מוסקבה וארגנת משם משלוח חבילות לחם לחסידי ברסלב, הרי הוכחה שהנך עסקן פעיל ביותר! כן הובהר לו בחקירה כי כל המכתבים שהגיעו אליו במשך שנים אחדות נבדקו על ידי הג.פ.א.

"המכתבים שנשלחו אליו לפי כתובתו, היו מופנים כאילו לא אליו אלא בשביל מישהו אחר, מתוך ההנחה שאם ייחקר עליהם יוכל לטעון שהוא אמנם קיבל אותם, אבל אלה נועדו בשביל אחר ואין לו קשר עניינים אתו. הובא לחקירה גם חסיד ברסלבי שני, בשם זה שעל הכתובת. עינויי החקירה היו צריכים לאלץ את השני שיעיד בפניו של הראשון כי שקר ענה בו. שניהם זומנו יחד כדי לברר את האמת למי נועדו המכתבים.

"קודם נחקר אחד, ובעת חקירתו החזיק השני ספר מספרי רבם מוהר"ן ונתקל בכתוב בו שהמוסר את חברו עונשו גדול עד מאוד, לפי עדותו של החסיד, נראו לו אז הדברים כדברי נבואה המכוונים אליו ברגע זה, ורק הודות לזה אזו כוח לעמוד בלחץ החקירה ולא להכשיל את חברו.

האשמה: ריגול

"בין ההאשמות שהוטחו נגד חסידי ברסלב היתה גם האשמה כאילו הם עוסקים בריגול לטובת מדינת פולין העוינת, כהוכחה שימשה העובדה

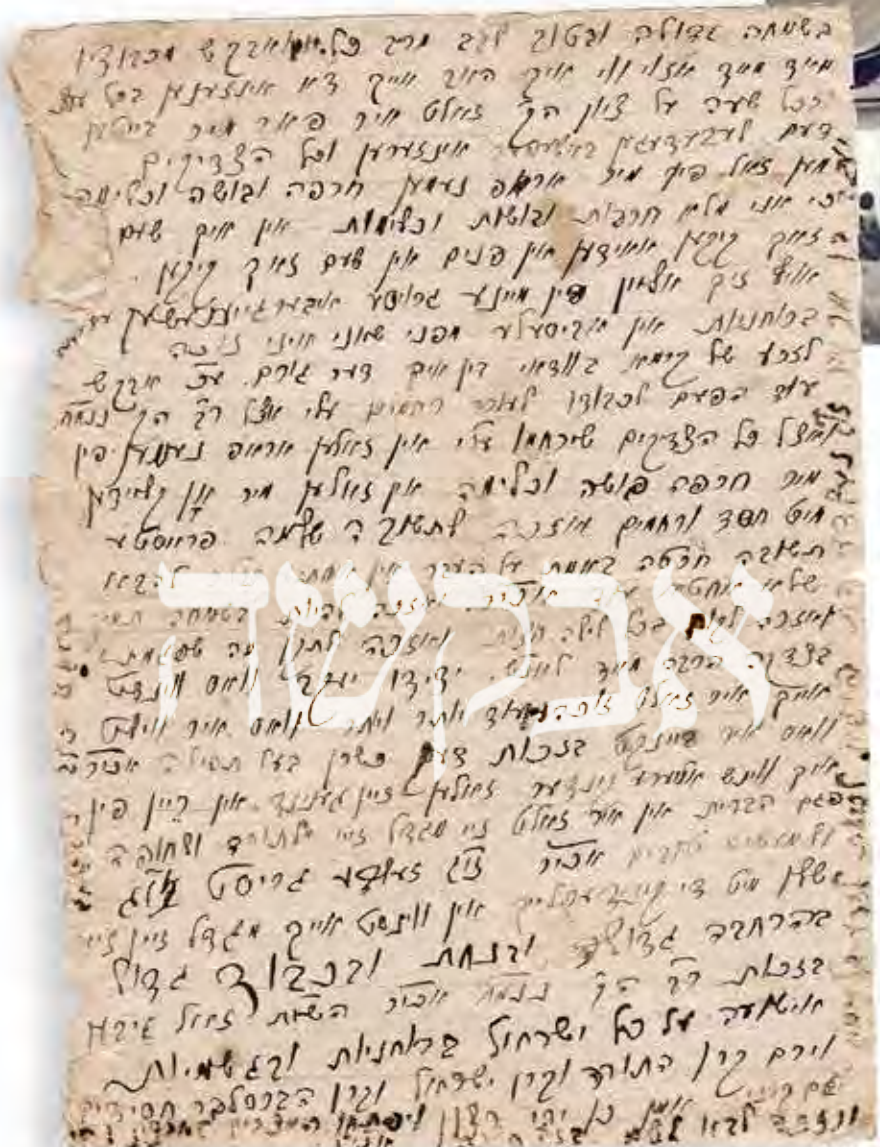
אנא בפרטות

שבזמן שעבר מאז הגיעו אלינו הידיעות, שוחררו או נפטרו חלק מהנמצאים ברשימה"

הרשימה כוללת 120 שמות, וביניהם שמות אנ"ש באומן; (א) דובינסקי נפתלי (ב) ברוך עסקי מטיס (=ר' מתתיהו הכהן) (ג) לינדוואסער בערקו (=ר' בערלה כהן) (ד) וואדאוואז חיים (=ר' חיים ברסלבר) (ה) לרמן נחמן (ו) רוזנבלום ברוך (=ר' ברוך געצ'יס) (ז) ליון משה שמואל (ח) אייזנברג חיים (=ר' חיים פולנאה'ר) (ט) פיינבאום משה (י) קארצמאן בנימין (=ר' בנימין מז'מירניקה) (יא) צרטנר לייב (יב) קויפמאן יעקב (=ר' יעקב זיטומיר'ער) (יג) אויספאלין יחיאל (יד) ליטצ'ינסקי אבא (טו) סטריז'בסקי ישראל (טז) וולף יצחק (יז) גולוב לייב (=ר' לייבל סופר) (יח) שטראקס נחמן (יט) בייגלמאן אברהם (=ר' אברהם זאבוקרוטשער) (כ) ספיר גדליה (כא) חנדובסקי יצחק (כב) דומבוביץ' שמואל מדנייפופטרובסק (נעצר 1937) [=תרצ"ז]

שמות נוספים, המופיעים ברשימת הרב הרצוג בערים אחרות ולא באומן, של חסידים שנעצרו עוד בתרצ"ז: (כג) קפלן דוד - קייב (כד) פוקס חיים - חרקוב (כה) מייזס אברהם אליהו - קרמנצ'וג. ברשימת ר' אליהו חיים מופיע גם: קוליקוב משה - קייב. (שוחרר בהמשך מהכלא).

מייסקי השיב במכתבו לרב הרצוג, כי יעביר את הרשימה לרשויות המתאימות, אבל מוסיף שהוא חייב לחזור ולומר "שהיות שעל פי החוק בבריה"מ 'נשמר חופש הדת', הרי שהאפשרות היחידה היא שהאנשים שברשימה, אם נעצרו, לא היה זה בגלל אמונתם

ר' אליהו חיים מיהר להכין רשימה של שמות העצורים בשפה הרוסית, ופנה עמה אל הרב יצחק אייזיק הרצוג, שהיה מיווד עם כמה מחסידי ברסלב. הוא התחנן בפניו שיפעיל את כוחו למען שחרור החסידים.

פניה אל השגריר הסובייטי

הרב הרצוג צרף את השמות לרשימה שמית שהכין באותו זמן לאור נוספות שהגיעו אליו מקרובים ומכרים של יהודים הנאנקים בבריה"מ, ושלה אותה יחד עם מכתב אישי נרגש אל שגריר בריה"מ בבריטניה, איוון מייסקי, בתאריך 17.05.1939 (כ"ח באייר תרח"צ), בו כתב: "אנו מביעים את תקוותנו ובקשתנו, שישוחררו בקרוב כל הנרדפים המנויים ברשימה הזאת ושאינם מנויים בה, מחוסר ידיעות מפורטות עליהם, ותינתן הרשות לצאת מרוסיה, לאלה מהם שירצו בכך, יחד עם משפחותיהם", בהמשך הוא מוסיף: "יכול להיות שאחדים מהנאשמים נידונו גם בעניינים מסוג אחר, אם כי בסיס האשמתם של רובם ככולם, קשור למעשה בענייני דת. כמו כן, אפשרי

ותזכו לנשיאת חן בעיני רבינו הקדוש ותזכו לקבל מרביו הקדוש תיקון נפשכם בשלמות שאין שלמות אחריו מכתב מהקדושר יעקב זיטומיר לידודו ר' הירש לייב ליפל שעלה ארצה

שם מודיע בשורה לא טובה מאנ"ש מאומאן שיחיו שח"י [=18] אנשים נתפסו ר"ל בבית האסורים ... ומבקש ר' נאשקע נ"י שישתדלו עבור ביתם לשלוח להם איזה הספקה והמעות אשר יתקבץ על זה ישולח ל... ומשם יהיה אפשריות שאנ"ש מאומין יקבלו את הנשלח עבורם - והנה המכתב נקרא ברבים והיה התעוררות בין אנ"ש...

"ואלה שמות אנ"ש הנזכרים שם: מתתיהו הכהן בן גיטיל; זאב דוב הכהן בן שרה לינדוואסער; נפתלי צבי בן מרים לאה; נתן בן ברכה [=קאטיק]; פנחס יהושע בן אסתר נכד אדמו"ר, ז"ל; חיים בן חנה לאה הנקרא חיים שבת'ס; יודא ארי' ליב בן רעכיל מלודז; יודא ליב בן ציפא הנקרא לייבלע סופר; יעקב בן מרים, זה המשרת נאמן של הנר תמיד; יחיאל בן חיה שרה, זה בנו של חיים זלמן ע"ה; אברהם אבא בן רחל, נכד ר' נחמן טולטשינער; שמואל עקיבא בן חנה היטא, זה הסטעלמאך; נחמן בן שיינדיל, זה אחיו של נחום סנדלר ע"ה. ומכבר בבית בבית האסורים עוד ארבעה: הגאון ר' אברהם אלי' בן נחמה ויכנה; דוב בעריש בן שרה; חיים יהודא בן רבקה מכארקאוו; אלי' בן שרה; ועוד אחד שמו אברהם... "ז"ך ניסן, י"ב למטמונים, שנת חיש ישע לפ"ק [=תרצ"צ] ורשה. נדפס בספר 'רינת ציון', מכתב כ"ה)

"הילדים של ר' בן ציון חולים מאוד"

מכתב נוסף שנשלח מתוככי בריה"מ, המספר על המצב באומן, נכתב בידי ר' נתן ב"ר אברהם שטרנהארץ ממוסקבה, בפרשת אמור (=תחילת אייר תרח"צ), גם הוא כתוב בשפת סתרים (בתרגום ללשה"ק):

"...חברים טובים ונלבבים, הילדים של ר' בן ציון חולים מאוד, הם בבית חולים עם חום גבוה. שה' יתברך ירחם עליהם"

הוא מזכיר בראשי תיבות כמה 'חולים' (=עצורים) שנוספו: "ז.מ. גם כן כאן, מחמת החולי, ומ.מ. גם כן בבית החולים... ומתפלל: 'שה' יתברך ישיבם לחיים ושאנחנו לא נחלה ח"ו. 27 נשפטו לשלחם על חמשה שנים" (כפי שאנו יודעים היום, שמועה זו לא היתה נכונה). הוא מוסיף: "פנחס בן ר' געצי ע"ה הבריא", בכך רומז כי ר' פנחס יהושע ליובאוונע, בן החסיד רבי געצי זצ"ל, שהיה אף הוא בין העצורים, שוחרר. והוא מסיים בידיעה קצרה וכאובה: "והציון סגור ומסוגר. תפילה" (המכתב נדפס בסוף הספר 'רינת ציון')

הרב אהרן חזן מספר

הרב אהרן חזן למד בימי נעוריו בישיבה בזוועהל, ולימים היה מראשי המחתרת היהודית בטשקנט. את חסידי ברסלב מוסרי הנפש הכיר מקרוב, והוא מספר עליהם בספרו 'המאבק והניצחון':

"כשהחל מסע דיכוי הדת מצד הקומוניסטים וכל ה'חדרים' נסגרו בזה אחר זה, חששו המלמדים להמשיך ללמד את הילדים, כי אנשי הייבסקציה הכירו היטב כל אחד מהם. הצדיק רבי שלומקה מזוויהל החליט למסור את נפשו להצלת החינוך

בעת הקיראתו
החזיק ספר
מספרי רבם
מוהר"ן
ונתקל
בכתוב בו
שהמוסד
את חברו
עונשו גדול
עד מאוד.
לפי עדותו
של החסיד,
נראו לו אז
הדברים
כדברי
נבואה
המכוונים
אליו ברגע
זה, ורק
הודות לזה
אזר כוח
לעמוד
בלחץ
החזקתה ולא
להכשיל את
חברו

מהיחידים שחזרו, ר' נפתלי דובינסקי, אומן ר"ה תש"ן (הרבי) ר' נתן אשיין)

אלא בקשר לפעילות אנטי-מהפכנית ונגד המדינה, כפי שאתה עצמך העלית כאפשרות במכתבך, ואני בטוח שיתברר כי אכן זו הסיבה".

אנ"ש בפולין נרעשים

עם היוודעו על מאסר אנ"ש, שיגר ר' אליהו חיים רחין מכתב לוורשה שבפולין, אל רבי יצחק ברייטר, בו מסר לו את הידיעה הקשה, בצירוף רשימת העצורים ושמות אמותיהם, על מנת שאנ"ש יעתירו בעדם.

את המכתב קיבל רבי יצחק בעיצומו של חול המועד פסח, הוא נחרד למקרא הדברים ובשל דחיפות העניין הביא את המכתב לבית החסידים והקריאו ברבים. כל אנ"ש נבהלו מהידיעות והתעוררו לתפילה.

במכתבו מספר רבי יצחק ברייטר על כך, ומוסיף מילים נוראות שמעין נבואה נזרקה בהן, על העתיד להתרגש על יהדות אירופה כולה ובכללה אנ"ש בפולין ובאוקראינה: "חבל, חבל, חבל, מה עושין, אם בארזים... ה' הושיעה אמון" (מכתב מיום כ"ה ניסן תרח"ע, נדפס לאחרונה ב'שארית יצחק' במהדורה החדשה)

אף ר' אהרן לייב ציגלמן מוורשה כותב:

"...בחול המועד פסח הביא ר' יצחק ברייטער מכתב לביהמ"ד מר' אלי' חיים ראזען מירושלים, אשר

מי יבוא בסוד הרוגי מלכות! עדויות מכלי ראשון

ברציו... אבי שהיה זריז, נשא את רגליו ונמלט במהירות מהמקום. דודי ר' ברוך ניסה גם הוא לברוח, אבל הם, ימח שמים, רצו אחריו, תפסו אותו ולקחוהו למעצר."

עם גילוי המסמכים המרטיטים, מתברר כי בתיק המעצר של ר' מת'עס מופיע: נעצר ב- 10 בלויטי 1938, לאמור: ט' אדר א' תרצ"ח. ובתיק של ר' ברוך: נעצר ב- 30 בכרזין 1938 = כ"ז אדר ב'. כלומר, כעבור למעלה מחודש.

הרבנית סיפרה פעמים רבות על הפעם האחרונה בה ראתה את דודה הקדוש רבי ברוך גע'ציס הי"ד: "כשהלכתי בערב פסח להכין שמן לכל ימי החג, עברתי ליד הכלא, שם הבחנתי במכונית חונה, ואז נגלה לעיני מראה נורא; שוטרים מצווים על דודי לעלות למכונית, הוא אינו יכול מפאת חולשתו, והם מכים בו בקת הרובה. באותו רגע התחלתי לצעוק בקול לא לי: 'זה הדוד שלי! אל תכו אותו!', אבל הרחיקו אותי מהמקום."

כעת מתברר, כי אכן היה זה בין מעצרו של רבי ברוך, בכ"ז אדר ב', לבין הריגתו על קידוש השם, בג' באייר.

פרט מופלא, שיש בו אולי כדי לרמוז עד כמה איננו מבינים בסוד קדושי עליון הרוגי מלכות:

הרבנית גלבר מספרת כי אביה, שהצליח לברוח מידי הרשעים, נדד עם משפחתו עד לפרבר של סטאלינגרד, שם הסתלק לעולמו מרעב, כשהוא מצווה בישוב הדעת נדיר על זוגתו כיצד להתעסק בקבורתו. הוא הוסיף וביקש ממנה שבעת פטירתו תסתכל על הלוח הלועזי ותרשום את התאריך וכך יידעו את תאריך פטירתו בלוח היהודי. "היה חשוב לו שנשמור את יום הפטירה שלו, וכך אמנם יש לנו את היארצייט. הוא דיבר עד רגעי האחרונים. לאחר מכן עצם את עיניו והשיב את נשמתו לבוראו."

למרבה הפלא, יום הסתלקותו של אביה רבי אברהם דז'ארגובסקי הוא ג' באייר תש"ה, אותו יום בדיוק בו הוצא להורג גיסו הקדוש רבי ברוך גע'ציס, שבע שנים קודם לכן, כפי המופיע בתיקו: "פסק הדין נגד רוזנבלום ברוך ליבוביץ' בוצע ב- 4 בטרוין 1938 = ג' אייר תרצ"ח."

אולי אפשר לראות בזה רמז שמיימי, כי אין לנו שום שמץ השגה בהריגת הקדושים, שהרי ר' ברוך וגיסו ר' אברהם ברחו מאומן ואח"כ חזרו, ר' ברוך נתפס, ור' אברהם הצליח לברוח, אך מכיון שהיה באותה גזרה, עלה למרום כעבור שנים ספורות באותו תאריך בדיוק.

"זַיְפָרָם אֶלְקֵינוּ לְטוֹבָה עִם שְׁאָר צְדִיקֵי עוֹלָם, וְיִנְקָם לְעֵינֵינוּ נְקֻמַת דָּם עֶבְדֵינוּ הַשְּׂפֹאֵר"

פעמים רבות שמענו מפי הרבנית שרה גלבר תחילת ילדת אומו, פרטים האצורים בזיכרונה על פרשיית מאסרם של הקדושים (ראה אבקשה אייר תשע"ח, ור"ה תש"פ). מפעים לראות כיצד כל הפרטים המסופרים מפיה, תואמים להפליא לכל העולה מתוך המסמכים שהתגלו.

כך למשל, היא מספרת כי העצור הראשון היה ר' נפתלי דובינסקי לאחר ששכנע בחור צעיר לא ללכת למפעל בשבת, מה שמתאשר מן המסמכים, בהם מופיע תאריך המעצר שלו מוקדם מבין יתר חבריו: כ"ב טבת. ובתיק שלו נרשם: "היה חבר פעיל וחסידי הכת הדתית האנטי-סובייטית "חסידי ברצלב" וניהל פעילות אנטי-סובייטית. בהוראת הכת, שכנע את הנוער היהודי ברוח דתית ואנטי-סובייטית ומשך אותם לכת חסידי ברצלב."

על מאסר דודה הקדוש רבי מת'עס (מתתיהו) בז'עסקי, מספרת הרבנית גלבר: "מדי ערב, היה דודי ר' מת'עס הולך להתבודדות בגן סופיה. כדי שלא להסתבך עם השלטונות, נטל עמו את בתו יהודית ואף אני התלוויתי אליהם. הוא תמיד אמר שאם ישאלו אותי לאן אנו הולכים, אענה שאני סובלת מאסטמה ודודי לוקח אותי לשאוף אוויר צח. בגן סופיה, בפנים, היה עץ גדול, לידו ר' מת'עס נעמד והתבודד, בעוד אנחנו ניצבות ממרחק.

"בלילה בו נעצר, לפני שחזרנו הביתה, הוא אמר לי שאשתה מים מהברזייה בגן סופיה, למרות שמעולם לא אמר לי זאת. וכשעניתי שאינני צמאה, אמר לי 'שתי, זה עוד יעמוד לך'."

"כשחזרנו העירה, הוא הלך להתפלל מעריב אצל בערלה ברסלב (ר' דוב הכהן לינדוואסר, מאנ"ש בפולין שהתגורר באומן, אף הוא מהקדושים שנאסרו הי"ד), שבמרתף ביתו התקיימו מנייני תפילה מאז שהקלויז נסגר.

"חלף זמן מה, ולפתע הפרו את השקט דפיקות בדלת ביתנו. יהודית עמדה שם חיוורת כסיד ומבוהלת עד אימה, 'לקחו את אבא...'

"באותו לילה לקחו גם את יענקלה זיטומיר וברוך - בחור זקן, שלושתם נלקחו לבית הסוהר באומן,

"כשנודע לאבא (ר' אברהם דז'ארגובסקי) ולדודי ר' ברוך גע'ציס על המעצרים, הם החליטו מיד לברוח. ללא שהיות נמלטו לקרימנטשוק, שם התגוררה אחותי ריסל (אשת ר' נחמן קנלסקי-רוסישער). כעבור למעלה מחודש, משסברו כי העניינים נרגעו, חזרו ברכבת לאומן, אך בדתם גילו שוטרים ממתנים להם

היהודי וארגן בביתו 'חדר' שלמדו בו כשלושים ילדים, רובם יתומים. בין הילדים האלה היו ארבעה נערים מבלוצ'רקוב - נפתלי, יוסף, צבי ויצחק, שאבותיהם נרצחו בידי פטלורה וכנופיותיו. היו שם גם שני אחים יתומים מברזדיב, ששמותיהם יעקב ומשה.

"בתרפ"ז הלכו הרדיפות וגברו. רבי שלומקה נסע לארץ ישראל עם רעייתו ועם הגדול שבנכדיו. בנו של האדמו"ר ומשפחתו נשארו ברוסיה. התלמידים שלמדו בביתו של האדמו"ר נשארו כצאן ללא רועה. בגלל דבקותם בדרך התורה, הם לא רצו ללכת לבתי הספר הממשלתיים. הם תרו אחר מקום שבו יוכלו לחיות כיהודים שומרי מצוות. כמה מהם שמעו שבאומן שעל יד קייב, מקום קבורתו של הרבי מברסלב, קיים יישוב של חסידי ברסלב. חסידים אלה היו מרוכזים בשני רחובות. הם לא הושפעו מן הרוחות החדשות; ילדיהם לא הלכו לבתי הספר הרוסיים, ובאופן כללי הם הצליחו, איכשהו, להמשיך לחיות על פי המסורת היהודית.

"שלושה מבין ששת היתומים הנזכרים לעיל, הלכו לאומן ונשארו שם עד שהחלה תכנית השיתופיות בשנת תרפ"ט-ת"צ. מבין השלושה, נפתלי התגורר מאוחר יותר בירושלים, ויוסף נשאר בחרקוב - שניהם יהודים חסידיים". (המאבק והניצחון, עמ' 31. 'נפתלי' הוא החסיד ר' נפתלי דובינסקי זצ"ל)

מהתעלמות לרדיפה אכזרית

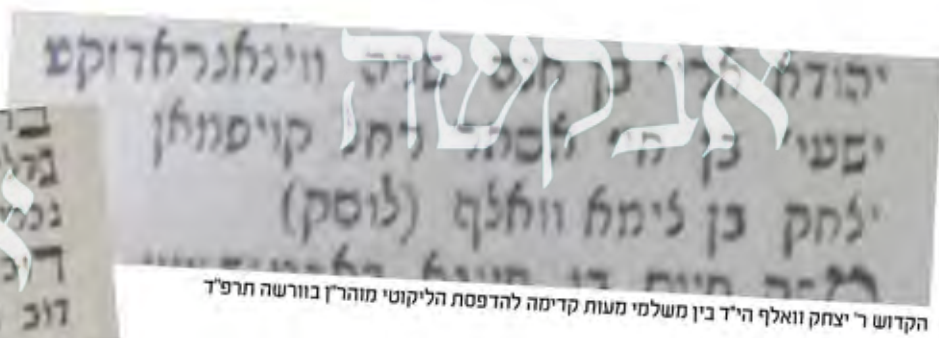
בהמשך ספרו, מספר הרב חזן על הצרה שפקדה את אנ"ש באומן:

"ככל שהימים חלפו, שמענו יותר ויותר דיווחים על טרור נגד יהודים דתיים בכל רחבי רוסיה. באומן התקיימה קהילה יהודית גדולה של חסידי ברסלב, שהשלטונות - באופן בלתי מובן - לא הטרידו במשך כל השנים הללו. אכן, אם אנשי המשטרה היו נתקלים ביהודי מתהלך לבדו בשדות, כשהוא שקוע בהתבוננות רוחנית, היו עוזבים אותו לנפשו מיד כשאמר שהוא חסיד ברסלב.

"חסידי אלה היו עטורי פיאות ולבושים בלבוש חסידי. הם אף פעם לא שלחו את ילדיהם לבתי הספר הממשלתיים, וקיימו את כל המסגרות הנחוצות לחיי קהילה דתית. אולם עתה, גם שעתם הגיעה.

הקהילות הדתיות המעטות

"בשנת תרצ"ח, מינה סטאלין את ייזוב לשר הפנים (היינו ראש ה-נ.ק.ו.ד.) והטיל עליו את התפקיד לעקור מן השורש את

אבקשה

הקדוש ר' גדליה ספיר בין משלמי מעות קדימה להדפסת הליקוטי מוהר"ן בורשה, תרפ"ד

- יתר האסירים
- כולם נשלחו
- למחנות
- סגורים אשר
- בסיביר
- הרחוקה,
- שם מצאו
- את קברם,
- קבר קדושים
- וטהורים,
- רק שלושה
- מהם חזרו
- חיים משם,
- אחד מאלה
- השלושה
- זכה להגיע
- לארץ ישראל,
- זהו ר' נחמן
- שטראקס
- המפורסם

כל הטרוצקיסטים וה'קונטרה-רבולוציונרים' (אנטי מהפכנים) למיניהם. ייזוב רדף במיוחד את הקהילות היהודיות המעטות שעדיין נותרו דתיות, בתירוץ שפעולותיהן הן קונטרה-רבולוציונריות.

"כל הרבנים שהיו רשומים כרבנים, הושלכו לכלא כ'מרגלים', מכיוון שב'דמוקרטיה' הסובייטית לא ניתן היה לאסור אדם על היותו רב. הם גם אסרו את חסידי חב"ד וברסלב על שהם מלמדים תורה, למרות העובדה שרק חסידים מעטים ואמיצי-לב במיוחד עשו מאמץ ללמד תורה, וגם אלה, עשו זאת רק בממדים צנועים ביותר.

"לבתי הכלא הובאו גם בעלי מקצועות חופשיים, מכל סוג, אפילו מפקדי צבא ואנשים שהקדישו נתח הגון מחייהם להילחם למען האידיאל הקומוניסטי. באופן רשמי, גזר-הדין היה עשר שנים בכלא, ללא רשות להתקשר עם משפחותיהם. אך לאמיתו של דבר, הם נרצחו בבתי הכלא ובמחנות ועקבותיהם לא נודעו עוד.

"בחסדי ההשגחה העליונה, רבי לוי יצחק בנדר וחברו רבי אלי' חיים רוזין, נאסרו שנתיים קודם לכן, באשמת הפצת תעמולה דתית. וכך, באופן בלתי צפוי, ניצלו ממוות בתקופת הטיהורים של ייזוב.

"...אך הם לא העזו לחזור לאומן, וכך יצא שהם נעדרו מביתם בימי הטיהורים הגדולים. הרב בנדר למד לדעת על גורלה המר של קהילת אומן משני אנשים ששרדו ממנה, אחד היה סנדלר במקצועו, ועוד אחד שגם הוא עסק במקצוע "פרולטרי", מה שהכשיר אותם אפילו בעיני ה-נ.ק.ו.ד.

"הסנדלר היה ר' נחמן שטרקס, ששנים לאחר מכן, התפרסם כסבו של יוס'לה שוכמכר. ממשכורתו הזעומה הוא תמך בחסידים רעבים, למרות הסיכון שיואשם בתמיכה בקונטרה-רבולוציונרים, שדינה מוות.

הקדוש ר' יעקב מזיטומיר הי"ד

"שני הניצולים היחידים מאומן דיווחו כי ר' יעקב קאופמן (=ר' יעקב ז'יטומירער), אחד מנכבדי הקהילה הברסלבית, עונה קשות בניסיון לחלץ ממנו חתימה על הצהרה שקבוצת חסידי ברסלב כולה, עסקה בקונספירציה נגד הממשלה. כמובן שעמד בסירובו לחתום על כל דבר שייסבך את רעיו האהובים. מעניו הורידו אותו לתוך מרתף קר כקרח למשך כמה ימים, עד שרגליו הפכו לגוש קפוא. אין פלא שזיהום פשה בהן והם קטעו אותן להשאירו בחיים, כדי להמשיך לענותו עד שייכנע לדרישתם.

"ר' יעקב קאופמן לא שרד את מבחן הייסורים. הוא עזב את העולם הזה צדיק וקדוש, בדיוק כשם שחי בו. סיפרו עליו שכאשר קרובים מחול'ל היו שולחים לו כסף, היה מחלק אותו לנצרכים. עוד סיפרו, כי ביום שישי מושלג אחד, אחר-הצהרים, הוא נזדמן ללוויה של אישה שמתה ברעב ועמדו לקברה ללא תכריכים. מבלי להתחשב במזג האוויר המקפיא, הוא פשט את חולצתו הנקייה שלבש כבר לכבוד שבת, ומסר אותה למלווים, כדי שהאישה תוכל להיקבר בתכריכים בהתאם למנהג". (שם, עמ' 87)

השרידים

מבין כל אותם עשרות מאנ"ש שנעצרו בתרח"צ, ידוע רק על שלושה ששבו בחיים לאחר שריצו מאסר ממושך בסיביר, וזכו לעלות לארץ הקודש: ר' נפתלי דובינסקי, ר' נחמן שטראקס ור' חיים אייזנברג - הוא ר' חיים פולנאה'ר.

ר' חיים פולנאה'ר דאג לענייני הכשרות באומן, מדי

תצלום ישן של אומן, מבט על העיר מכיוון מגדל כיבוי אש

יום עומד היה יחד עם בניו במשך שעות בחליבת הבהמות, ואת החלב הכשר היה מוכר לאנ"ש.

כה סיפר החסיד רבי לוי יצחק בנדר, והוסיף, כי הרב שלום מלמד, רבה של אומן, שנמנה על חסידות סקווירא הידועה בהתנגדותה העזה לברסלב, היה אומר "איך אוכל לחלוק על חסידי ברסלב? חתיכת בשר - אפשר להשיג רק אצלם, כוס חלב - רק אצלם, מצות בפסח, מקווה - הכל רק אצלם, איך אחלוק עליהם?!"

ורבי אליהו חיים רוזין סיפר, שבשנים מוקדמות יותר כשנקרא הרב מלמד פעם לבדוק את המקווה שבנו אנ"ש סמוך לקלויז ולהכשירו, לא רצה הרב לעבור דרך מבוא הקלויז, ופתחו לו את שער החצר כדי שיוכל לבוא משם. אולם מאוחר יותר, כשהחלו רדיפות הקומוניסטים, נהפכה דעתו לגמרי על חסידי ברסלב ופעם בליל ב' דראש השנה בא להתפלל בברסלב קלויז, הוא רצה גם ללמוד בליקוטי מוהר"ן אך התיירא מתגובות בני קהילתו, נתן אפוא לר' משה שמואל ללמוד, והקשיב ללימודו.

כשנודע אחר כך לרעיו המתנגדים כי התפלל עם הברסלב, התפלאו מאוד ושאלוהו מה זה ועל מה זה? השיבם: "אני הנני רב, ואיני יודע דבר מלבד 'נגלה', היינו מה שאני רואה בעיניי: מי בא לשאול שאלת בשר וחלב? ברסלב. שחיטה? ברסלב. ענייני טהרה? ברסלב. מי מוסרים נפשם לשכור מלמדים לבניהם? ברסלב!"

ופעם שילם רבי שלום מלמד למנין מאנ"ש שילכו לציון רבינו ויאמרו שם תיקון הכללי עבורו, כשנודע הדבר למתנגדים שאלוהו האם נכונה השמועה, השיב להם: "לא אמרתי להם ללכת לציון, אלא לומר תהילים עבורי". (רבי אליהו חיים רוזין זצ"ל)

ר' חיים פולנאה'ר זכה לעלות לארץ ישראל, דר תקופה בפרדס חנה, והיה מגיע מדי שנה לקיבוץ בראש השנה בירושלים. השתדל בהדפסת קונטרס בו לוקטו מאמרי חז"ל על הזהירות בשמירת זמן קריאת-שמע ותפילה, בערוב ימי התגורר במושב זקנים בשכונת 'תלפיות' בירושלים. הלך לעולמו בשנת תשכ"א. (טעם זקנים גיליון פ"א, וגיליון פ"ח)

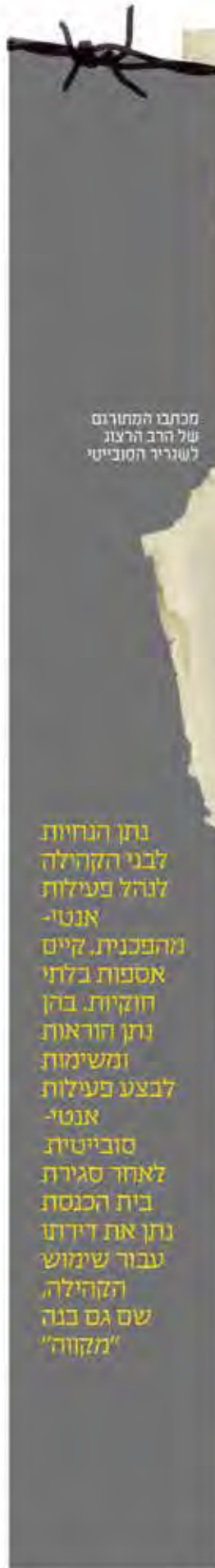
גם אלו השלושה מאנ"ש שהוגלו לסיביר ושרדו, לא ידעו מה עלה בגורל חבריהם, וכסבורים היו שאף הם, כמותם, נשלחו לסיביר.

התיקים נפתחים

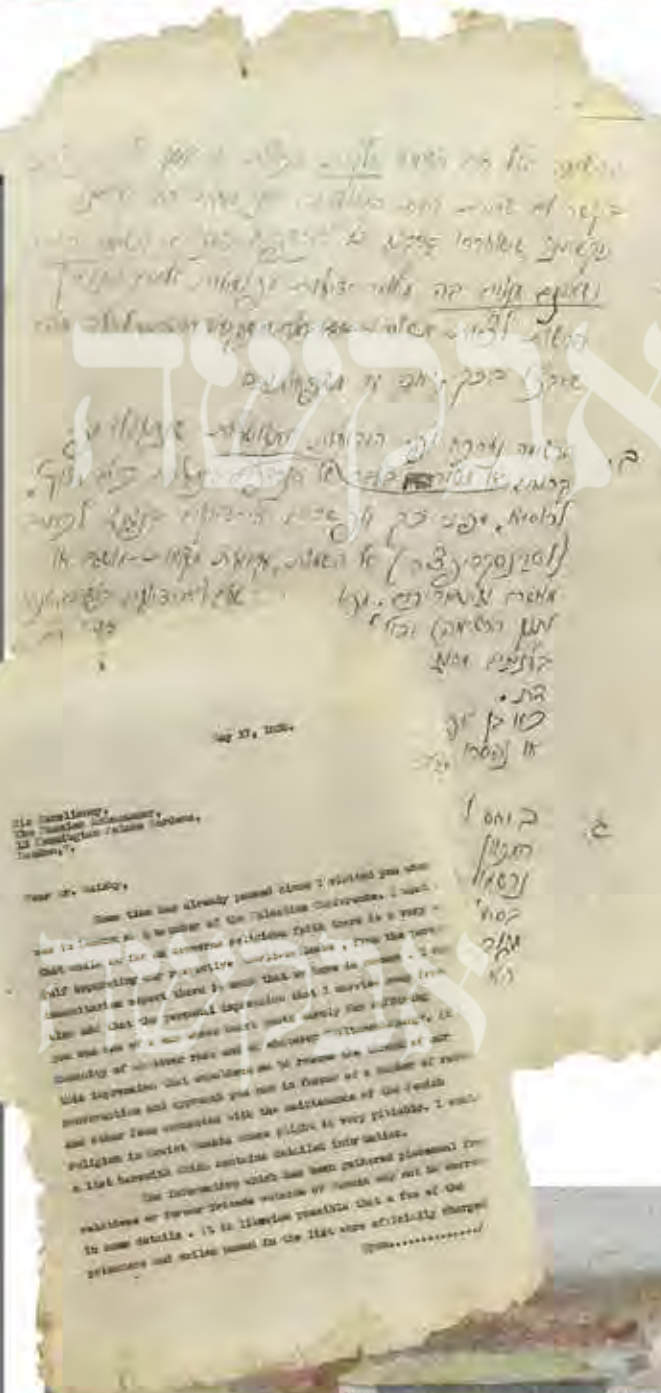
עלה ברצונו יתברך, ולאחר שנים רבות של חיפושים מאומצים, בניסיון לברר היכן ומתי נסתלקו אותם קדושים, האבק מנוער לראשונה מעל מסמכי תיקי החקירה של הקדושים, והתמונה הופכת פתאום לברורה מתמיד, עד כאב.

ברגע בו הגיעו המסמכים לידינו, צמרמורת אחזתנו, דמעות הופיעו בעינינו, למקרא השורות הנוראות. גודלת נפשם של הקדושים התגלתה לפתע באור חדש.

במסמכים מופיעים פרטים מצמררים: סיבת המעצר והאישום: הפעיל חידר לילדים, הפעיל בית כנסת/מקווה במרתף ביתו, השתייך לקהילה

מכתבו המתורגם של הרב הרצוג לשגריר הסובייטי

נתן הנדויות
לבני הקהילה
לנהל פעילות
אנטי-
מהפכנית, קיים
אספות בלתי
חוקיות, בהן
נתן הוראות
ומשימות
לבצע פעילות
אנטי-
סובייטית
לאחר סגירת
בית הכנסת
נתן את דירתו
עבור שימוש
הקהילה,
שם גם בנה
"מזקווה"

במסמכים צוין, כי החסידים הואשמו לפי הסעיפים: 54-10 - תעמולה והתססה אנטי-סובייטיים; 54-11 - השתתפות בארגון אנטי-מהפכני.

ב' וג' באייר - ימי הריגת הקדושים הי"ד

כפי שעולה מהמסמכים, גם אם ניסה השגריר הסובייטי מייסקי לפעול לשחרור החסידים, היה זה כבר לאחר עלייתם בקדושה ובטהרה השמימה.

הם הוצאו להורג על פי גזר דין של 'טרויקה' (תרגום: שלישיה) - הרכב חוק-משפטי של קצין ושני שוטרים וכדומה. עוד אחת מהמצאות השלטון הסובייטי האכזר, בשנות הרדיפות (תרצ"ז-תרצ"ח), ה'טרויקות' החליפו את בתי המשפט, כדי לזרז את "פסקי הדין". באוקראינה כמעט כל פסקי הדין של הטרויקות היו עונש מוות. לאחר גזר הדין, היה הפרוטוקול עובר לידי צוות שהוציאו לפועל. הזמנים והמקומות של ביצוע גזרי דין מוות הצטוו להתקיים בסתר.

הכל נרשם על ידי אותם ארורים לפרוטוקול, ממסמכי ה"תיקים הפליים" של חבורת אנ"ש, עולה כי כולם, מלבד ארבעה שגורשו למחנות עבודה, נשפטו למוות באותו יום: י"ב ניסן תרצ"ז, והוצאו להורג תקופה קצרה לאחר מאסרם, בתאריכים 3-4 ב-טברון 1938 (= טרוין הוא חודש מאי בשמו האוקראיני).

לפי הלוח היהודי, יוצא יום הסתלקותם למרומים בימים ב' וג' באייר תרצ"ז.

בכל מסמכי הקדושים, ישנה הוספה על ידי הארכיון:

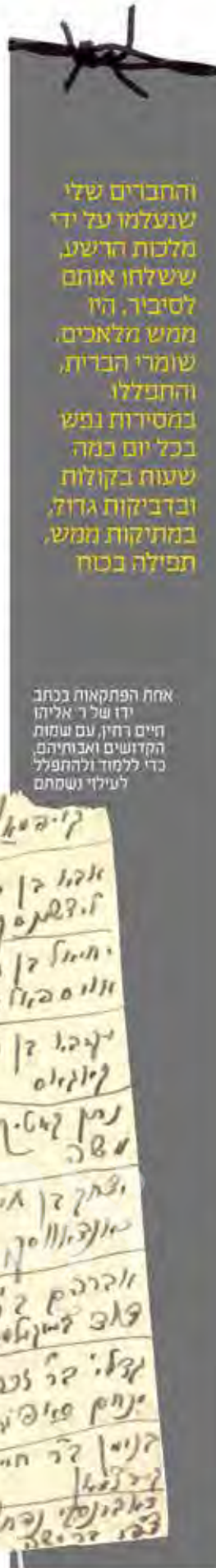
"[שמו] טוהר בתאריך 31 בסרפין 1989 [=ל באב תשמ"ט] במסגרת סעיף 1 לצו הנשיאות של הסובייט העליון של ברית המועצות מ-16 בסיצ'ין 1989 [=ל' בשבט תשמ"ט]: על צעדים נוספים להשבת הצדק לקרבנות הדיכוי שהתרחש בשנות ה-40-30 ותחילת שנות ה-50."

זהו מושג ששמו 'רֶבִּילִיטַצְיָה' - טיהור שם. לאמור: בתשמ"ט, עם נפילת הקומוניזם, 'טוהר' שמם של קרבנות הדיכוי מתקופת סטאלין ימ"ש.

יצוין, כי הטרגדיה שאירעה לאנ"ש היתה כה מפורסמת, שבספר האוקראיני "טוהרו על ידי ההיסטוריה", נכתב: "לא רק אנשי דת [=נוצרים] אורתודוקסים, אלא גם מאמינים מזרמים אחרים הצטרפו למערבולת הדיכאונית. במיוחד ספגו חסידי אומן גורל טרגי". (כרך 1 עמ' 25)

היו ממש מלאכים

אי אפשר שלא להיזכר במילותיו המרטיטות של החסיד הנלהב רבי הירש לייב ליפל

והחברים שלי שנצלמו על ידי מלכות הרשע, ששלחו אותם לסיביר, היו ממש מלאכים, שומרי הברית, והחפילו במסירות נפש בכל יום כמה שעות בקולות ובדביקות גדול, במתיקות ממש, תפילה בטוח

אחת הפתקאות בכתב ידו של ר' אליהו חיים רחין עם שמות הקדושים ואבותיהם כדי ללמוד ולהחפיל לעילוי נשמתם

אנטי-סובייטית בשם 'ברצלב', קיים תעמולה בעד הגירה לפלשתינה (ארץ ישראל), ועוד.

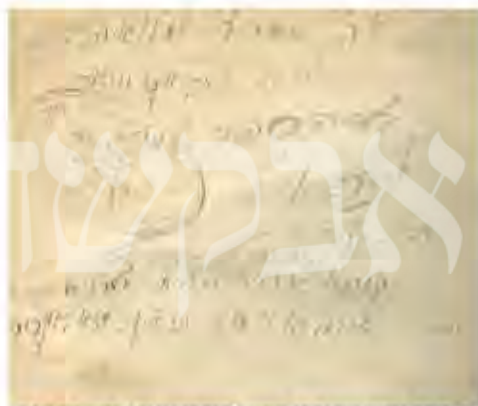
בין ההאשמות בהן הואשמו אנ"ש: "התקיים על חשבון 'עזרה' מחו"ל, כשהמילה עזרה כתובה במירכאות כפולות, שכן הקומוניסטים שטפו את מוחות האזרחים כאילו רוסיה היא גן-עדן כלכלי של "שוויון זכויות", ולפיכך מי שנתמך על ידי כספים מחו"ל, הרי הוא 'בוגד במולדת'."

עלה ארצה תקופה קצרה קודם לכן וניצל בנס. ר' הירש לייב ליפל בכוחל (אוסף בנר)

73. ЛУБАН, Лопе-Деп - Харьков
74. ШИШКОВСКИЙ, Досиф - Умань
75. МАИРО, Станислав /Kasay/, Борис Харьков
76. ПЕШЕК, Дев - Хмель
77. ЗУБИНСКИЙ, Валентин - Умань
78. ПЕРСОН, Лопе - Умань
79. ШИШКОВСКИЙ, Лопе - Умань
80. БОДОРОВ, Умань - Умань
81. ПЕРСОН, Валентин - Умань
82. ПУШКОВСКИЙ, Егор - Умань
83. ЛЕВИ, Лопе-Лопе - Умань
84. АЙЗЕНБЕРГ, Хель - Умань
85. ТАЛЕНБЕРГ, Лопе - Умань
86. ПЕРСОН, Гелман - Умань
87. ПЕРСОН, Дев - Умань
88. ПЕРСОН, Дев - Умань
89. ОШКОВИЧ, Егор - Умань
90. ШИШКОВСКИЙ, Досиф - Умань
91. СТРИЖОВСКИЙ, Иосиф - Умань
92. ВОЛК, Иосиф /Kasay/ - Умань
93. ЛОУБ, Дев - Умань
94. ПЕРСОН, Валентин - Умань
95. ПАЙТЕЛИАН, Досиф - Умань
96. САИР, Гелман - Умань
97. ШИШКОВСКИЙ, Иосиф /Kasay/ - Умань
98. КОМАНОВИЧ, Егор - Умань - алект. в 1989 г.

רשימת העצורים שהגיש הרב הרצון לשגריר מייסקי, ממס' 77 ועד 98 אלו הם שמות אנ"ש באומן

מחברת אנה שנאסרו. גורש לקזחסטאן ולא ידוע מה עלה בגורלו

זצ"ל, מבני החבורה הקדושה באומן, שבנסי ההשגחה זכה לצאת מבריה"מ ולעלות ארצה שנים אחדות קודם לכן ולהיצל מידי הארורים:

"והחברים שלי שנעלמו על ידי מלכות הרשע, ששלחו אותם לסיביר, היו ממש מלאכים, שומרי הברית, והתפללו במסירות נפש בכל יום כמה שעות בקולות ובדבוקות גדול, במתיקות ממש, תפילה בכוח" (תמימי דרך, מכתב נ"א)

העיניים החולפות על פני השורות מצטעפות בדמעות. בתיק של רבי מתתיהו הכהן - ר' מת'עס - מופיע: "משנת 1916 [=תרע"ו] היה אחד הפעילים בקהילת "חסידי ברצלב", היה חבר בהנהגה של הקהילה, השתתף בפעילות הוועדה הבלתי חוקית "עזרה", שמר על קשר

סובייטית. משנת 1935 [=תרצ"ה] ועד לאחורונה, בראש "ההנהגה האידיאולוגית של הקהילה". נתן הנחיות לבני הקהילה לנהל פעילות אנטי-מהפכנית, קיים אספות בלתי חוקיות, בהן נתן הוראות ומשימות לבצע פעילות אנטי-סובייטית. לאחר סגירת בית הכנסת נתן את דירתו עבור שימוש הקהילה, שם גם בנה "מקווה".

והנה התיק של רבי נפתלי דובינסקי, שניצל בחסדי הבורא מידי הארורים וזכה לעלות לארץ הקודש:

"היה חבר פעיל וחסידי הכת הדתית האנטי-סובייטית "חסידי ברצלב" וניהל פעילות אנטי-סובייטית. בהוראת הכת, שכנע את הנוער היהודי ברוח דתית ואנטי-סובייטית ומשך אותם לכת חסידי ברצלב...

"החלטת המועצה המיוחדת שתחת המשדד הממשלתי לענייני פנים של ברית המועצות, מ-5 בז'ובטין 1938 [=י' בתשרי, יום הכיפורים-תרצ"ט] דובינסקי נפתולה-

גרש מושוקוביץ' על פעילות אנטי-סובייטית, נשלח למחנה עבודה וחינוך מחדש לתקופה של שמונה שנים. לרצות את גזר הדין, נשלח לאוסולטביר".

תוכן התיקים של עשרות הקדושים - בספר 'שלהבת בכפור' - פרקי מסירות נפש על חסידי ברסלב ברוסיה הקומוניסטית, המצפה לראות אור בקרוב, ברצות ה' יתברך.

תודות לעסקן הנמרץ ר' שמעון בוסקילה הי"ו, למשפחת רחין, לר' ישראל מאיר י. גוויץ הי"ו.

המחסלים חוסלו. תיק האישום נגד מנהלי הרציחות בטיהורים הגדולים באומן, כנהוג ברוסיה הסובייטית

ארגוני עם ההנהלה מחו"ל, ביצע בין האוכלוסייה היהודית תעמולה אנטי-סובייטית נגד המשטר הקיים, נגד שליחת ילדים לבתי ספר סובייטיים, וחינוך ברוח הדתית, תוך שבחים ואידיאליזציה של חיים מעבר לגבול".

ובתיק של רבי ברוך געציס:

"אחד המנהיגים הפעילים של הקהילה האנטי-

**להשתתפות
בזכות
הוצאת
הספר
והנצחת
הקדושים:
053-3108661**